

Motion till riksdagen 2012/13:C301

av **Jan Lindholm (MP)**

Buller – en hälsofara

Förslag till riksdagsbeslut

Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i motionen om att vidta ytterligare åtgärder för att minska problemen med buller i den byggda miljön.

Tidigare behandling

Liknande motioner har avslagits av riksdagen ett flertal gånger, nu senast i samband med betänkande 2011/12: MJU11, där utskottet redovisat ett stort antal uppdrag regeringen har delat ut för att åtgärder skall vidtas såväl vad gäller ökade kunskaper som praktiska åtgärder. Enligt min mening har utskottet i sin argumentation för avslag på motioner om buller i huvudsak argumenterat mot de övriga motionerna. Mina förslag kring konkreta tekniska vardagsbuller som kan lösas med bättre system och som jag gett exempel på i min motion har inte bemötts. Jag kan därför även tolka det så att utskottet egentligen inte har tagit ställning till min motion.

Bullret skadar varje dag och regeringens agerande kan närmast uppfattas som ett sätt att skjuta frågan på framtiden. Vi som har problem med buller i den byggda miljön och som har konkreta förslag på förändringar har svårt för att se hur lite som görs. Motionen är därför i högsta grad fortfarande aktuell.

Bakgrund

En nyligen publicerad studie visar att inlärning fungerar bäst i tysta miljöer. Det är naturligtvis ingen nyhet såsom med de flesta studier som publiceras. För det mesta genomförs nya studier för att bekräfta det vi redan vet. Det är nödvändigtvis inget fel med det men kan upplevas som lite bortkastad tid för forskare som skulle kunna göra nyttigare saker.

Fel! Okänt namn på

För att åstadkomma buller krävs det energi. Den ljudlösa bilen är exempelvis mer energieffektiv än den bil som bullrar. Skillnaden kan bero på bra eller dåliga lager, på effektiv eller ineffektiv motorteknik, på högt eller lågt luftmotstånd och självklart även bero på däckmönster och vägbanan. Eftersom bullret är oönskat ljud till skillnad exempelvis från den musik många väljer att spela inser man utan svårigheter att buller även är oönskad energiförbrukning. Ytterligare ett exempel är tysta och bullriga ventilationssystem. Huvudorsaken till bullret i ventilationssystem är för små och dåligt utformade ventiler. Dessa gör att onödigt mycket kraft måste läggas på att pressa ut luften genom dessa dåliga ventiler med biljud som följd. Ett tydligt exempel på hur dålig design drar onödig el.

Människan vänjer sig tämligen lätt vid visst buller. Den som bosätter sig utmed en tungt trafikerad väg eller ett järnvägsspår slutar ofta efter en tid att notera bil- och tågpassagera. De som bor i städer noterar inte det konstanta buller som stadens alla kylmaskiner ovanpå hustak och utmed fasader skapar. Många uppfattar det som konstigt när det helt plötsligt blir tyst i ett hus när strömmen försvinner och alla apparater stannar. Så kan man fortsätta länge och beskriva hur vi förhåller oss till det vardagsbuller som ständigt omger oss, ofta utan att vi reflekterar över det.

Problem som bör åtgärdas

Ytterligare en nyligen genomförd undersökning visade att studenter på våra universitet och högskolor upplever sin studiemiljö som bullrig. I undersökningen framkom att många studenter hade svårt att uppfatta föreläsarnas information. Det är alltså inte bara på förskolor och grundskolor som ljudnivån är besvärande hög. Bullerbekämpning måste självklart engagera hela samhället, och alla nivåer måste delta om det ska bli framgångsrikt. Men regeringen skulle kunna initiera kampanjer för tysta miljöer, en tyst dag eller åtminstone en bullerfri dag.

Riksdagen kan besluta om tillåtna bullernivåer och stimulera uppföljning exempelvis genom de kommunala miljö- och hälsoskyddskontoren. Det skulle kunna vara möjligt att införa tävlingar om de mest studievänliga ljudklimaten mellan landets alla bibliotek eller alla skolor indelade i olika klasser. I statlig upphandling skulle buller kunna ges en högre vikt vid bedömning av olika anbud på kontorsmaskiner, fordon, byggen eller tjänster. Övertönen från den fläkt som sitter i den bordsdator jag använder är förmodligen inte hörselvänlig.

För den med en hörselskada som inte övergått i total dövhet är en bra ljudmiljö avgörande. Hänsyn är naturligtvis en avgörande faktor för en god ljudmiljö men mycket kan påverkas genom utformning av den fysiska gestaltningen och miljön.

Trafik i alla dess former, från mopeden till långtradaren, från personbilen till jumbojeten, från promenadskorna till tåget eller tankbåten, alla kan de trimmas så att ljudnivån sjunker. Samtidigt är ljud vid rätt nivå och vid rätt

tidpunkt och på rätt plats trygghetsskapande, lugnande och kan även ge igenkänningskänslor.

Bullerplank utmed större högtrafikerade vägar skapar stora mervärden för dem som bor utmed vägen – här finns mycket mer att göra. Regering och riksdag skulle kunna skärpa kraven på restljud eller buller för alla former av trafik.

Fjärrkyla är ett sätt att ta bort behovet av mängder av lokala kylaggregat, exempelvis i kommersiella miljöer. Här finns fortfarande väldigt mycket att göra för en bättre ljudmiljö.

Här har nu ett stort antal exempel räknats upp på bullerkällor som bör kunna avskaffas eller minimeras. För att ett hälsofrämjande antibullerarbete ska bli effektivt fordras självklart mer kunskap och ett kunskapsbaserat arbetssätt. Därför har Miljöpartiet under flera år föreslagit inrättandet av ett statligt bullercenter som skulle kunna forska, föreslå normer, planera åtgärder och utvärdera olika aktörers arbete.

Miljöpartiet har antytt att ett sådant kompetenscenter för bullerfrågor skulle kunna knytas till Boverket alternativt till Statens folkhälsoinstitut eller fungera fristående. I denna motion bjuder jag regeringen på initiativrätten eftersom buller är en så pass allvarlig fråga att åtgärder inte bör fördröjas av att frågan blir en politisk dragkamp om metoder. Av den anledningen finns det inte heller någon prioritering av åtgärder i motionen. Önskemålet är helt enkelt att regeringen tar till sig problembeskrivningen och de olika exemplen som lämnas och därefter beslutar att prioritera bullerbekämpande frågor högre i sitt arbete.

Stockholm den 4 oktober 2012

Jan Lindholm (MP)